

podářských, t. j. zvláště že nelze na podnikateli požadovati zabezpečovací opatření takového druhu, že by jimi podnikání bylo prakticky znemožněno.

Pokud jde o t. zv. kausální nexus občanskoprávní, bude na žalobci, aby ji jak v případech § 1153, tak § 1148 dokázal. Avšak určitý rozdíl mezi kausalitou těchto dvou případů přece se zdá býti: kdežto § 1148 mluví o »způsobení« škody a užívá tudíž téhož výrazu jako § 1123 (škoda zaviněná), žádá § 1153, aby podnikání ke škodě pouze »dalo příležitost«. Lze si to podle mého názoru (Důvodová zpráva nepodává zde žádných direktiv) vysvětliti asi tak, že u § 1153 požaduje se pouze kausální souvislost mezi nebezpečným podnikáním a škodou, že jedině tuto musí žalobce dokázati a že vše ostatní je důkazním břemenem žalovaného, tedy i vyšší moc, vlastní jednání poškozeného nebo jednání osoby třetí, za niž podnikatel neodpovídá (viz ostatně slova »také tehdy« v § 1153). Naproti tomu v procesech podle § 1148 bude žalobcovo břemeno důkazní daleko širší: bude musiti dokázati celou skutkovou podstatu předpisu, tedy vadné zřízení nebo nedostatečné udržování díla, tím způsobené zřízení díla nebo odloučení jeho části a z toho povstalou škodu. Proto žalobci nepodaří se dokázati tuto skutkovou podstatu, kde škoda nastala vyšší mocí, vlastním jednáním poškozeného nebo jednáním osoby třetí a žalobce ani nebude nucen tyto exkulpační důvody uvádět a dokazovat, neboť v těchto případech škoda nenastala, byť byla způsobena zřícením díla nebo odloučením jeho části, z vadného zřízení nebo nedostatečného udržování díla. Ovšem v praxi patrně žalovaný nebude vyčkávat žalobcova neúspěšného důkazu kausální souvislosti, nýbrž i v procesech podle § 1148 sám uvede, že tato souvislost dána není, poněvadž zřícení díla nebo odloučení jeho části, resp. škoda z toho povstala měly mezi svými příčinami vyšší moc, vlastní jednání poškozeného nebo jednání osoby třetí.

Závěrem mohu říci, že vládní návrh nového občanského zákoníka (v protikladu k původní osnově z r. 1931) — za předpokladu, budou-li elektrické podniky judikaturou pokládány pouze za »nebezpečné« a nikoliv »kromobyčejně nebezpečné« — vybudoval občanskoprávní odpovědnost elektrických podniků tak jako dosavadní občanský zákoník na principu z a v i n ě n í a nikoliv na principu ručení za výsledek. Proti dosavadnímu zákonnému stavu přináší však rozšíření důkazního břemena v neprospěch ručící osoby.

Pokud jde o rozsah náhrady škody, je tento vymezen opatrně, neboť prestace podle § 1163 (srovn. shora), jakož i povinnost zaplatiti bolestné na případ § 1153 nedopadají. Ovšem obojí dopadají jak na případ § 1148, tak na případ, kdy elektrický podnik bude žalován na náhradu škody podle o b e c n ý c h předpisů (sc. nikoliv na podkladě § 1153). Zde setkáváme se dokonce s určitým rozporem, který teprve praxe soudní vysvětlí: Škoda, k níž podnikání dalo příležitost a jež nastala ze zanedbání povinné péče, je přece nahraditi též podle § 1123; má či nemá poškozený nárok na bolestné a mohou osoby v § 1163 jmenované žádati příspěvek na výživné? Mám za to, že odpověď bude hledati ve výkladu dvojího určení t. zv. kausální souvislosti. Kdežto § 1123 mluví o »způsobení« škody, užívá § 1153 výrazu »dání ke škodě příležitost«. Tím je možno rozlišiti případy spadající pod § 1123 od případů § 1153. Prostě ne každý případ § 1153 bude současně případem § 1123, takže soud podle hlediska slušnosti a pořádného obchodu (srovn. ad 1. podaný výměr zv. kausální souvislosti) bude moci od případu k případu přisuzovati též bolestné a příspěvek podle § 1163.

Glosy a aktuality.

Resoluce unif. kongresu v Bratislavě. *)

Rezolúcia odboru pre právo súkromné.

Unifikácia občianskeho práva je v podstatných čiastkach pripravená vládnyim návrhom obč. zákoníka, ktorý bol už predložený Národnému shromaždeniu. Sjazd berie s potešením na vedomie, že príslušné parlamentné výbory už zahajujú svoje práce na osnove a vyslovuje že-

lanie, aby v prácach tých sa čo najusilovnejšie pokračovalo, aby nový zákoník, ktorý bude podkladom ďalších unifikačných prác, bol prejednaný čo najskôr. Sjazd však odporúča, aby bolo vynaložené všetko úsilie k tomu cieľu, aby do vl. návrhu vsunuté bolo i sjednotené právo rodinné, bez nebo by nový zákoník predsa len ostal neúplný. Čo do obsahu nového rodinného práva i niektorých častí vl. návrhu prejavené boly v rozprave mnohé návrhy a požiadavky a sjazd očakáva, že na všetky tieto námety vezme sa pri parlamentnom rokovaní n á l e ž i t ý z r e t e ľ, aby nový zákoník vyhovoval v miere čo

*) Viz referát a všeobecnou resoluci v č. 2 t. l., str. 55 a n.

najväčšej potrebám všetkých složiek obyvateľstva.

Zároveň s vlastným právom občianskym bude treba sjednotiť úseky na ne tesne naväzujúce, ako na pr. právo knižné a sjazd odporúča, aby práce na príslušných osnovách boli urychlené tak, aby nové predpisy mohli nadobudnúť účinnosť zároveň so zákonom občianskym. Pri tom obracia sjazd zvlášť pozornosť na právne pomery komposesorátov, urbarialistov a želiarov, ktoré treba súrne upraviť spôsobom vyhovujúcim potrebám terajšej doby.

Vo veci vybavenia súdov k splneniu úkolov, vzniklých z unifikácií, prijala komisia pre právo súkromné, stanovisko shodné s komisiou pre právo trestné.

Celoštátny unifikačný kongres právnikov v Bratislave odporúča previesť unifikáciu obchodného práva podľa tohoto programu:

1. Predovšetkým treba sjednotiť i formálne predpisy o ochrane vzoriek a modelov a o sukr. poisťovniach;

2. do osnovy obchodného zákona československého nech sú pojaté podľa možnosti i predpisy o úč. spoločnosti, o spoločnosti s r. o. a o družstvách;

3. v rámci obchodného zákona alebo zvláštnym zákonom treba unifikovať singulárnu právnu úpravu niektorých typov cenných papierov (záložné listy, dielcie úpisy atď.);

4. návrh obchodného zákona čl. nech je pripravený včas tak, aby mohol byť podaný Národnému shromadeniu ihneď po odhlasovaní čl. občianskeho zákoníka;

5. súčasne s obchodným zákonom nech je jednotne upravené i mimosporné pokračovanie vo veciach obchodných a zmenkových;

6. bez odkladu po vydaní jednotného zákona zmenkového podľa ženevských konvencií má sa unifikovať i právo šekové.

Rezolúcia odboru pre občiansky súdny poriadok.

1. Sjazd berie s uspokojením na vedomie, že bol k parlamentárnemu prejednaníu predložený vládny návrh unifikačného zákona o súdnej príslušnosti a civilnom súdnom poriadku s ich uvodzovacím zákonom, a že sú pripravené návrhy sjednotených zákonov o exekučnom poriadku, o zbavení svojprávnosti, o súdnych tlmočníkoch a o súdnej organizácii.

Sjazd odporúča, aby boli s urychlením vypracované a pre parlamentárne prejednanie pripravené osnovy zákonov o vyhlásení za mŕtvého, o pozostalostnom pokračovaní a o veciach pozemkových,

2. Sjazd odporúča, aby pri parlamen-

tárnom prejednávaní návrhu zákona o civilnom pokračovaní súdnom o časti jednajúcej o odvolaní bolo znova uvazované podra tejto zásady:

V odvolacom pokračovaní môžu strany pred odvolacím súdom uviesť i také skutocnosti a dôkazy, ktoré pred prvým súdom neuviedly.

Prí zachovaní tejto zásady nech sa pamätá na nutné opatrenia proti svojvoľnému preťahovaniu sporov.

3. Sjazd odporúča ďalej, aby pri parlamentárnem prejednávaní návrhu zákona o civilnom pokračovaní súdnom o časti jednajúcej o obnove a o zmenečnom pokračovaní bolo znova uvazované podľa týchto zásad:

a) Inštitúcia obnovy nech sa zmení tak, že obnova sa pripúšťa na základe nových skutocností a dôkazov bez každého obmedzenia.

b) V zmenečnom pokračovaní nech sa upustí od zásady prekluzivity.

Rezolúcia odboru pre právo trestné.

1. Sjazd vyslovuje naliehavý požiadavok, aby unifikácia tr. práva hmotného i procesného bola čo najviac urychlená. Pri tom nech je postarané o to, aby súdy boli riadne vypravené a tr. sudcovia náležite vyškolení.

2. Nový trestný zákon nech sleduje dvojaký účel:

a) aby vinník bol za svoj čin potrestaný primerane svojej viny,

b) aby sudca mal po ruke účinné prostriedky, ktorými by bránil spoločnosť proti nebezpečiu budúcich zločinov. Zákonodárca nech venuje pečlivosť tomu, aby vhodným ustanovením oba tieto úkoly uviedol v súlad. Kde by to nebolo možné, nech má prednosť úkol druhý aspoň tak, že nedostatok sa naprávi vhodným zabezpečovacím opatrením. Vo zvláštnych prípadoch kde potreba ochrany spoločnosti je zvlášť citelná, môže byť trest nahradený zabezpečovacím opatrením. Zásada, že súd smie ukladať a vykonávať trest a zabezpečovacie opatrenia jedine v medziach, zákonom určených, má sa zachovať.

3. Pre osnovu unifikovaného trestného poriadku odporúča sjazd, nakoľko je to možné, za podklad už vypracovaný návrh komisie ministerstva spravodlnosti a znova uvážiť zvlášť so zreteľom na Slovensko prípustnosť novôt a počet inštancií.

4. Sjazd navrhuje, aby s unifikáciou obecného trestného práva spojila sa unifikácia tr. práva vo jensského. Nový voj. tr. zákon nech sa obmedzí len na odchylky

od obecného tr. zákona, akých vyžadujú potreby vojenské.

5. Celý komplex unifikovaného občianskeho a voj. tr. práva nech je uvedený v účinnosť súčasne.

Rezolúcia odboru pre právo verejné:

1. V zásade je kongres toho názoru, že nie je naprosto žiadnych dôvodov hospodárskych, spoločenských alebo kultúrnych, ktoré by oprávňovali existenciu rôznych predpisov v obore práva správneho v jednotlivých častiach tohoto štátu. Nakoľko by miestne pomery vyžadovaly v jednotlivých odboroch právnych azda odchylných od úpravy, všeobecne platnej, možno vec vyriešiť zákonným zmocnením moci vykonanej, aby uviedla v život podobné úchytky v zákone samom presne vymedzené, ktoré by však nikdy nesmely sa dotýkať podstatných základov zákonnej úpravy.

2. V záujme ďalšieho jednotného vývoja v štáte treba predviesť čo najskoršie a so všetkým urýchlením sjednotenie právnych predpisov v obore práva správneho. Unifikácia sleduje tak vysoké politické ciele, že akékoľvek iné politické ohľady musia im byť podriadené. V prvom rade treba bezodkladne prikročiť k dobudovaniu jednotného práva na poli organizácie nositeľov verejnej správy. Najmä je potrebné zunifikovať obecné zriadenie.

3. Spôsob unifikácie:

a) Sjednocovanie možno prevádzať najlepšie tak, že na miesto doterajších rôznych predpisov upravujúcich ten istý obor právny budú vydané predpisy úplne nové, moderným potrebám vyhovujúce (kodifikácia).

b) Ak nie je možné pre nedostatočnú zákonodárnu prípravu takto pokračovať, nech sa vypracuje podľa vzoru právneho predpisu platného v jednej časti štátu jednotný predpis (formálne nový), ktorý by síce nepreviedol úpravu materiálne úplne novú, ale v zásade prevzal len doteraz platnú úpravu so zmenami, ktoré sú nevyhnutelne so zreteľom na nové pomery.

c) V záujme priblíženia oboch právnych oblastí štátu nech sú zrušené hromadné všetky predpisy, predchádzajúce určitému dátumu s výnimkou predpisov výslovne predbežne — ponechaných v platnosti, čím sa docielu zároveň lepšia evidencia platného práva. V tejto akcii treba čas od času pokračovať.

4. Unifikačný proces:

a) Odporúča sa aby sa nič nemenilo na dnešnom stave príslušnosti rezortných ministerstiev a ministerstva unifikácie.

b) Odporúča sa ako veľmi naliehavé, aby učinené boli okamžité kroky k skráteniu a zjednodušeniu medziministerského pokračovania, lebo jeho predĺžovaním sta-

vajú sa v cestu unifikačným snahám neprekonateľné prekážky.

c) Zriadenie zvláštnych komisíí, ako kodifikačnej, unifikačnej a recepčnej, republikáckej a prekladateľskej sa neodporúča.

d) Navrhuje sa zriadiť legislatívny archív, ktorý by bol stále doplňovaný, ako to až bolo navrhnuté vládou komisiou pre zhsopodárnenie verejnej správy.

5. Podané referáty predkladajú sa vládou a jednotlivým ministerstvám k štúdiu a k úvahe v smysle shora uvedených zásad.

Rezolúcia odboru pre právo finančné:

V presvedčení, že unifikácia doteraz nesjednoteného finančného práva musí byť spojená s jeho sústavnou reformou a kodifikáciou — nakoľko by parciálna unifikácia nebola odvodenejná súrnou potrebou odstránenia zbytkov disparity dávkového zaťaženia vo všetkých častiach republiky — navrhujeme:

1. v prvom rade ako zviazť naliehavé:

a) Úpravu trestného práva dôchodkového, predovšetkým jeho formálnej časti so zreteľom na usnesenia III. sjazdu československých právnikov v Bratislave;

b) Úpravu všeobecnej časti práva poplatkového, pri ktorej neodporúčame naviazať na systematiku platného poplatkového práva;

2. Ďalej odporúčame, aby finančné legislatívne práce smerovali k shrnutiu finančne právnych predpisov do týchto samostatných zákoníkov:

a) Zákon o obecných predpisoch pre dane spotrebné,

b) Zákon o štátnych monopoloch (monopolný poriadok).

3. Po uzákonení občianskeho práva materiálneho a formálneho mala by nasledovať ihneď unifikácia a kodifikácia zvláštnej časti práva poplatkového.

4. Všetky tieto normy treba vypracovať už so zreteľom na platné finančné právne zákoníky československého pôvodu, to je so zreteľom na zásady, ktoré došli výrazu v zákone o priamych daniach a v zákone colnom, a to tak, aby všeobecná ich časť mohla byť spojená neskoršie v obecný dávkový (berný) poriadok; pričom upozorňujeme na súrnou potrebu úpravy premlčania v obore verejných dávok s jasnými predpismi o stretnutí časovej platnosti starých a nových noriem o premlčaní.

5. Zákonom treba upraviť tiež verejné rozpočtové hospodárenie (finančný poriadok).

Po stránke metodickej poukazujeme na to, že súčasne s takouto unifikáciou treba reformovať verejnú správu tiež v obore finančnom a odporúčame takú decentralizáciu ministerskej kompetencie, aby ministerstvo financií bolo iba vedúcim finančne politickým orgánom.

Pri ministerstve unifikačnom nech sú zriadené poradné odborné komisie.

Rezolúcia odboru pre právo zemedelské. delské.

Neodporúča sa, aby boli zriadené: nová kodifikačná komisia, nová komisie unifikačná, recepčná, republikačná a prekladateľská, a to z toho dôvodu, že by sa reformné práce a tým unifikačné dielo trieštily a navrhuje sa preto, aby komisia odporúčala, aby sa zotrvalo na doterajšej organizácii legislatívne — prípravných prací v obore práva zemedelského vzhľadom k tomu, že v obore noriem, spadajúcich do práva zemedelského je nutné prevádzkať prípravné práce unifikačné za súčasného rešpektovania tak zásady formálne ako i vecne unifikačnej, ale i z čiastky zásady reformnerecepčnej, takže by ustanovenie zvláštnych komisií privedilo trieštenie materié a nejednotnosť, čoho práve sa treba predovšetkým uvarovať. Tento záver opodstatňuje i návrh, že zvlášť pri unifikácii zemedelských zákonov treba prizerať na hospodársky oprávnené a odlišné záujmy regionálne, vyjadrované dosiaľ zemským zákonodarstvom, takže zásada úplnej materiálnej unifikácie bude pri značnej časti noriem, spadajúcich do práva zemedelského prevediteľná, len dotyčne ustanovení zásadných. Čo sa týka navrhovanej republikácie a preloženia noriem treba ešte podotknúť, že v obore práva zemedelského niet zákona, resp. nariadení, ktoré by doteraz neboli preložené a navrhuje sa preto, aby ani republikačná a prekladateľská komisia v obore práva zemedelského neboly zriaďované.

Pracovný odbor pre právo zemedelské navrhuje, unifikovať najmä tieto normy:

1. scelovanie pozemkov,
2. obmedzenie deliteľnosti pôdy,
3. delenie spoločných pozemkov,
4. zbavenie pôdy od dlhov,
5. úprava dedickej postupnosti u sedliackych usadlostí,
6. nájom a iné užívanie cudzej pôdy,
7. vodné právo,
8. melioračný úver,
9. ochrana poľného majetku,
10. ustanovenia o stráži zemedelskej,
11. lesný zákon,
12. predpisy o skúšobných taxách za

skúšky lesníckej a myslivecké,

13. poľovný zákon,
14. rybársky zákon,
15. ochrana vtáctva a iných užitočných zvierat,
16. zákony veterinárne,
17. predpisy o preprave jatočných zvierat a zvieracích surovín,
18. predpisy o preprave jatočného dobytku,
19. zemedelské poistenie úrazové,
20. zaopatrenie zemedelcov pre prípad invalidity a staroby,
21. úprava pomerov zemedelského robotníctva.

Trolleybusy, železniční přepravní řád.

Nový železniční zákon č. 86/1937 stanoví v § 1, že jeho ustanovení se vztahují na dráhy (železnice), k nimž patří také lanové dráhy, visuté dráhy, jakož i trolleybusy a jiná dopravní zařízení drahám podobná. Doposud se na trolleybusy železniční zákon nevztahoval, a jelikož se na ně nevztahoval také zákon automobilový, platily pro odpovědnost za škody způsobené trolleybusy pouze obecné zásady všeobecného občanského zákoníka.

Doposud platil železniční přepravní řád vydaný vládním nařízením č. 144/1928 podle § 2, odst. 2 a § 3 zák. č. 110/1927 Sb. z. a n. o železniční přepravě. Tento zákon ovšem byl zrušen šem 209, odst. 2 nového železničního zákona č. 86/1937, takže by podle toho i železniční přepravní řád ztratil platnost. V § 85 nového železničního zákona jest vláda zmocněna, aby vládním nařízením vydala železniční přepravní řád, který upraví podmínky, za kterých železniční podniky provádějí vnitrozemskou dopravu. Dosud tento nový železniční přepravní řád vydán nebyl. Dokud se tak nestane, bude podle výslovného ustanovení § 209, odst. 3 nového železničního zákona nutno používatí při provádění nového železničního zákona dosavadních předpisů, které upravují příslušné předměty, se změnami, které

snad vyplývají z ustanovení nového železničního zákona. Jest tedy nyní železniční přepravní řád č. 144/1928 sice neplatný, avšak přesto účinný do té doby, dokud nebude nahrazen jiným.

Kdyby byla bývala volena v § 209, odst. 3 nového železničního zákona jiná dícke, na př., že až do změny vládním nařízením platí dosavadní přepravní řád, bylo by ovšem sporno, zda není vláda tím zmocňována měniti předpisy dané samým zákonem. Z tohoto důvodu patrně byla volena dícke »dokud nebude vydána úprava vládním nařízením... užíje se při provádění tohoto zákona dosavadních předpisů.« Bylo ovšem možno též postupovati jinak: Zákon nemusil vůbec míti v tomto směru přechodného ustanovení, a stačilo, kdyby současně se zákonem vydala vláda krátké vládní nařízení, jímž by stanovila, že dosavadní přepravní řád platí dále až do změny.

Útraty intervence při výkonu exekuce.

Prakse soudů při přisuzování útrat za intervenci při výkonu exekuce na svršky se velmi různí, takže věřitel nemá nikdy jistoty, zda mu útraty intervence přisouzeny budou či nebudou.

V prvním sešitě Sbírký rozhodnutí vrchních a krajských soudů jsou uveřejněna 4 rozhodnutí různých soudů (č. 84, 87, 88, 97), v nichž tyto soudy odmítly přisouditi věřiteli útraty intervence při výkonu exekuce, poněvadž šlo o pohledávky pod 1000 Kč; v jednom z těchto rozhodnutí (č. 88) tvrdí dokonce krajský soud civilní v Brně, že se vyvinul »usus forensis« tak, že vymáhaná pohledávka přesahující 1000 Kč sama sebou dává vymáhající straně jako intervenientce nárok na náhradu útrat, tedy, že při pohledávce pod 1000 Kč, není-li tu zvláštních důvodů, nemá intervenient nároku na náhradu útrat.

O tomto zvyku, o kterém mluví krajsky soud civilní v Brně, není však většině soudů ničeho známo a

tyto přisuzují útraty intervence i při pohledávkách pod 1000 Kč, aniž by bylo třeba uváděti zvláštních důvodů pro to, aby útraty intervence byly přisouzeny. A činí tak správně: Částka 1000 Kč není podle zákonného stavu žádnou hranicí, podle níž by právní řád rozlišoval pohledávky na méně a více důležité; takovou hranicí by mohla býti částka 500 Kč, podle níž se liší pohledávky t. zv. bagatelní, které jako méně významné, obmezuje c. ř. s. na projednání pouze v I. instanci (vyjímaje případy zmatečnosti).

Jde-li však o pohledávku nad 500 Kč, kterou z á k o n považuje za tak významnou, že spor o ní může býti projednáván ve 2 instancích, není důvodu k tomu, aby soudy považovaly ji pro věřitele za tak bezvýznamnou, že mu nepřiznávají útrat spojených s intervencí při výkonu exekuce, směřující ku jejímu vydobytí.

Podle § 74 ex. ř. má dlužník vymáhajícímu věřiteli k jeho žádosti nahraditi všechny jemu způsobené náklady na exekuční řízení, jichž bylo třeba k tomu, aby právo bylo uskutečněno. Tendence tohoto ustanovení jistě nesměřovala k tomu, aby část útrat spojených s vymáháním pohledávky musel si nésti věřitel sám. Že pak při výkonech exekucí bez intervence nedospěje se k uspokojivému výsledku, jest všeobecně známo. Zejména v dnešní době, když — zvláště v minulých letech — se počet exekucí tak rozmohl, zvykli si dlužníci i soudní vykonavatelé na exekuce bezvýsledné, zejména tam, kde již jednou exekuce bezvýsledná provedena byla; zpravidla jen intervenient objeví věci, které se u dlužníka nově vyskytly; vykonavatel bez intervenienta obyčejně učiní pouze přístup ke stávajícímu zájemnímu protokolu, anebo nezabaví ničeho; případy, kdy vykonavatel by provedl osobní prohlídku

dlužníka, jsou velmi vzácné a myslím, že netrvá-li na tom intervenient, neprovádí ji vykonavatel vůbec. To všechno jsou důvody proti tomu, aby útraty intervence při výkonu exekuce nebyly přisuzovány.

Ba ani hranice 500 Kč není dosti nízkou pro rozlišování pohledávek důležitých, od méně důležitých; tato hranice byla stanovena jen vzhledem ku přetížení soudů za účelem úlevy, jako nutné zlo; dřívější hranice bagatelních věcí 300 Kč byla by nejspravedlivější hranicí při posuzování otázky, při které pohledávce mají se útraty intervence přisouditi a při které nikoliv.

Ve svých rozhodnutích, kterými soudy odepírají přisouditi útrat intervence při výkonu exekuce pro pohledávky menší než 1000 Kč, poukazují k tomu, že věřitel neuvedl zvláštních důvodů, pro něž by se intervence jevila nutnou a účelnou a že také výsledek výkonu exekuce tuto nutnost a účelnost neprokázal, — to v případě, když ani intervence při výkonu exekuce nevedla k uspokojení věřitele. Leč věřitel — a zejména věřitel, který bydlí jinde než dlužník — nemůže předvídati, jaké poměry budou v závodě a v bytě dlužníkově v okamžiku výkonu exekuce a jest proto nesprávné s tímto poukazem zamítati žádost věřitelovu o přisouzení útrat intervence.

Dává-li zákon věřiteli právo, aby se buď sám, nebo svým zástupcem zúčastnil při výkonu exekuce, jest z toho zřejmo rozumné stanovisko zákonodárcovo, že tato intervence má určitý význam, že tedy nelze intervenování nebo neintervenování prohlásiti za bezvýznamné a lhostejné. Jen tam, kde by útraty intervence, (které při punktu do 1000 Kč se pohybují kolem 100 Kč včetně útrat substitučních), — byly v nepoměru s vymáhanou pohledávkou, jest na místě útrat intervence v zájmu ochrany dlužníka ne-

přisouditi; toho však není nikdy, když jde o pohledávku od 300 Kč výše.

Karel Ornstein.

Na okraj nového zákona o nemoovitostních poplatcích.

Zákon č. 178/1937 Sb. z. a n., o němž bylo pojednáno v 1. a 2. čísle II. ročníku »Právní praxe«, byl poplatníky přijat jistě s povděkem, pokud jim přinesl snížení nemoovitostních poplatků i daně z obohacení, které není malé. Není však bez zajímavosti povšimnouti si též způsobu, kterým dlouho požadované úlevy byly uskutečněny, zejména po stránce legislativní techniky nového zákona. Jde tu především o jeho vztah k dosud platným právním předpisům poplatkovým.

Nové změny měly býti provedeny jen »v rámci dosavadních zásad poplatkového práva«, poněvadž s konečnou úpravou nemoovitostních poplatků a daně z obohacení se počítá při unifikaci a kodifikaci poplatkového práva. Nejjednodušší způsob, kterým bylo možno nové změny provést, aniž se dosavadní roztržitost poplatkových norem ještě více zvětšovala, by byl ten, že dosud platné znění příslušných právních předpisů by se zrušilo a nahradilo novým. To se však nestalo. Zákon č. 178/1937 Sb. z. a n. dosud platné předpisy ponechal v platnosti a novým zněním je pouze doplnil a změnil, aniž dosah nových předpisů výslovně označil. Tím ovšem byla dána možnost vzniku pochybností o vztahu nových zákonných ustanovení k dosud platným předpisům. I když se namítne, že nové změny nejsou tak významné, přece není pochyby o tom, že jsou takového rázu, aby při nejmenším znesnadnily případně i zneemožnily použití výsledků dosavadní praxe, vplynulé z aplikace dosud platných předpisů. To platí obdobně

těž o použití judikatury nejvyššího správního soudu.

1. Tak na př. pro pouhé stanovení nových sazeb nemovitostního poplatku použil § 1 zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. znění dosud platného § 2 zákona č. 74/1901 ř. z. (některé části tohoto zákona a jeho prováděcího nařízení č. 75/1901 ř. z. byly ve státním jazyce převzaty pro právní oblast Slovenska a Podkarpatské Rusi vládním nařízením č. 403/1920 Sb. z. a n. a novým zákonem byla jim propůjčena platnost zákona, kdežto německé autentické znění zákona č. 74/1901 ř. z. v úpravách pozdějších zákonů zůstalo dosud v platnosti v zemích České a Moravskoslezské). Při tom se však zákon č. 178/1937 Sb. z. a n. nemožil na převzetí doslovného znění § 2 zákona č. 74/1901 ř. z., nýbrž — nehledě k novým ustanovením, kterých dosavadní poplatkové právní předpisy neznaly — toto znění pozměnil v několika směrech. Ustanovení § 2 zákona č. 74/1901 ř. z. na př. uvádí jako okolnost, která neodnímá nárok na zvýhodněnou sazbu nemovitostního poplatku, jednak »execuci«, jednak »postavení pod poručenstvím nebo opatrovnictvím«. Zákon č. 178/1937 Sb. z. a n. k těmto okolnostem připojil ještě »konkurs« (§ 1, odstavec 1 cit. zák.). Vzhledem ke zmocnění danému v § 9 zákona čís. 74/1901 ř. z., dovolilo prováděcí nařízení č. 75/1901 ř. z., aby jako okolnosti, neodnímající nárok na zvýhodněnou sazbu nemovitostního poplatku podle § 2 cit. zák., byly vedle okolností, vyjmenovaných v tomto zákonném ustanovení, uznávány též »jiné poměry«, bránící vzdělávání, užívání nebo obývání vlastníkem, jako na př. vojenská služba, nemoc a pod. Vzniká otázka, zda lze tyto »jiné poměry« uznati za okolnosti, které neodnímají nároku i na sazby nemovitostního poplatku podle § 1

zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. Jest třeba, aby finanční správa dala v tomto směru vyměřujícím úřadům poučení.

2. Zákon č. 178/1937 Sb. z. a n. učinil použití nových sazeb nemovitostního poplatku závislým na podmínce vzdělávání, užívání nebo obývání převáděných nemovitostí. Tato podmínka musí býti splněna nejen u osoby převádějícího, ale také u nabyvatele a to i když je nabyvatelem některá z t. zv. privilegovaných osob. Naproti tomu podle prováděcího nařízení č. 75/1901 ř. z. stačí, aby tato podmínka byla při převodech mezi privilegovanými osobami splněna pouze u osoby převádějícího. Vzhledem k tomu, že jest pochybnost, jak vlastně bude prakticky splnění této podmínky požadováno, možno říci, že použití nových sazeb nemovitostního poplatku při převodech nemovitostí mezi privilegovanými osobami bude vyloučeno především v těch případech, kde nabyvatelé přímo ve smlouvě projeví svou vůli, že nabytou nemovitost nehodlají vzdělávati, užívati nebo obývati stejným způsobem jako to činil převodce. Jestliže tu jsou splněny ostatní podmínky § 2 zákona č. 74/1901 ř. z., lze ovšem v těchto případech použití výhodné sazby nemovitostního poplatku podle písm. a), d) § 2 zákona č. 31/1920 Sb. z. a n. (t. j. 0.75% při hodnotě nemovitosti do 10.000 Kč a 1% při hodnotě od 10.000 Kč do 20.000 Kč). Případy ty však v praxi nebudou časté, poněvadž nabyvatelé se ve smlouvě vyvarují projevů, které by byly s to odníti jim nárok na výhodnější sazbu nemovitostních poplatků podle § 1, odst. 1 písm. a) nebo odstavec 2. písm. a) zákona č. 178/1937 Sb. z. a n.

Zjišťování, zda nabyvatel bude nabytou nemovitost sám vzdělávati, užívati nebo obývati, děje se zpravidla dotazem u obecního úřadu (§ 5

prov. nař. č. 75/1901 ř. z.), který finančnímu úřadu obvykle sdělí to, co vyšetří u nabyvatele. Vzhledem k tomu, že pro četnost případů nebude sledování, zda nabyvatel skutečně v budoucnu uvedenou podmínku splní, v praxi dobře proveditelné ani při převodech nemovitostí vyšších hodnot, tím méně při nemovitostech do 20.000 Kč, ztrácí zákonná podmínka, aby nabyvatel nemovitost vzdělával, užíval nebo obýval stejným způsobem jako převodce, prakticky na ceně. Proto též nové sazby podle § 1, odst. 1, písm. a) a odst. 2 písm. a) zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. ve většině případů nahradí při převodech nemovitostí do 20.000 Kč mezi privilegovanými osobami sazbu podle § 2 písm. a), d) zákona č. 31/1920 Sb. z. a n., jejíž ponechání v platnosti lze vysvětlit tím, že vládní osnova zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. zamýšlela poskytnouti zvýhodněné sazby jenom pro převody zemědělských nemovitostí, kdežto pro převody nezemědělských stavení měla zůstatí v platnosti výhodná sazba podle § 2 zákona č. 74/1901 ř. z. [§ 2, písm. a), d) zákona č. 31/1920 Sb. z. a n.].

3. Není pochyby o tom, že zavedení nových šesti sazeb nemovitostních poplatků na podkladě takřka doslovného znění § 2 zákona č. 74/1901 ř. z. vedle dosavadních sazeb podle § 2, písm. d) zákona č. 31/1920 Sb. z. a n. nepřispělo ke zjednodušení právních předpisů poplatkových. Tvoření nových výhodných sazeb z důvodů v podstatě stejných

a poskytovaných za podmínek od sebe se skoro neodlišujících, neprospívá rovnoměrnosti poplatkového zatížení a zvětšuje rozdíly v poměru sazeb stanovených do určité hranice hodnoty základu poplatku k sazbám pravidelným, stanoveným bez omezení určitou hranicí hodnoty základu poplatku. S tímto zjevem se setkáváme nejen při sazbách nemovitostních poplatků, nýbrž také na př. při úlevě z daně darovací. V důsledku progresivní sazby jeví se tu značný nepoměr mezi zdaněním požívajícím slevy podle § 3 zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. a zdaněním nepožívajícím úlevy. Tak na př. postoupí-li otec dceři věnem stavení v hodnotě Kč 49.000, zaplatí se vedle nemovitostního poplatku polovina darovací daně z čisté hodnoty stavení 49.000 Kč částkou 380 Kč. Podaří-li se však finančnímu úřadu přiměti stranu, aby dobrovolně uznala k vyměření poplatků hodnotu stavení částkou převyšující 50.000 Kč, tedy na př. 50.050 Kč, nepřisluší již nárok na snížení darovací daně a nutno zaplatiti plnou daň ve výši 1775 Kč, čili daň stoupne více než čtyřnásobně.

Snahu po daňové spravedlnosti nelze dosíci jenom tvořením výjimek a úlev, na které jest právě poplatkové právo tak bohaté. Prakticky jest těchto výhod účasten především ten, kdo se vyzná v poplatkových předpisech, jejichž obecná znalost se však ztěžuje praktikovaným způsobem legislativní techniky, která se nesnaží jasně vytýčiti vztah nových předpisů k dosud platným právním ustanovením. Muchka.

Po časopisech.

Zbytečně rychlé projednávání obč. zákona.

»Hospodářská politika« v č. 42 ze dne 23. října 1937, str. 787, přinesla tuto glosu:

»Parlament projednává nyní ve výbo-rech osnovu občanského zákona. Zahájení parlamentních prací na tomto důležitém zákonodárném díle bylo neobyčejně slavnostní. Odpovídá to skutečně také významu občanského zákona pro celý náš právní řád, protože tento zákon je základním